

andra äro upptagna, som saklöst kunnat utlemnas. Så t. ex. finnes tyska Jura, men icke Tüvingerwald. På norra Englands berg saknas namn, ehuru det nog är lika behöfligt der som på Walesbergen. Af de för inre Afrika så karakteristiska stora sjöarne är Tanganjika nämnd, men ej de minst lika märkliga Ukereve och Nyassa. Städerna Fess och Timbuktu äro upptagna, men ej de ofta omtalade och säkert lika viktiga Sansibar och Massaua.

Villigt medgifves dock, att någon bestämd norm svårligen kan uppställas för namnurvalet.

I alla händelser är ingen af de anmärkta bristerna af den art, att de förminska bokens användbarhet.

Alfr. Dalin.

Räknelära för folkskolan, framställd genom exempel enligt equationsmetoden af J. Thysell och P. Nordström. Första årskursen. Stockholm, A. V. Carlsons förlag. Pris 25 öre. Facit och huvudräkningsfrågor, pris 10 öre.

För en läroboksförfattare på folkskolans område fordras oundgängligen tre viktiga förutsättningar. För det första så stor kunskap i svenska språket, att han kan bestämt uttrycka, hvad han menar, att han kan välja just de ord, som motsvara de begrepp, han vill bibringa barnen; för det andra, att han själf fullkomligt beherskar sitt ämne, och för det tredje så stor kännedom om barnens själslif, som behöves för att ordna lärostoffet uteslutande efter barnens behof.

Att döma af föreliggande räknelära synas förf. icke i tillbörligt mått ega någon af dessa förutsättningar.

Intet af folkskolans ämnen är så egnadt att utveckla barnens förstånd som räkningen. De *tvingas* genom detta ämne att fixera begreppen, att bilda riktiga omdömen och att draga säkra slutledningar, såvida nämligen detta ämne behandlas rätt. Till ämnets rätta behandling fordras, som nämndt, först och främst ett korrekt språk. Alla uttryck, som läraren använder, måste vara fullkomligt exakta.

Från denna synpunkt sedt hafva förf. icke lyckats synnerligen väl. Frågorna och uppgifterna äro ofta så obestämda, att en äldre erfaren räknare kan hafva svårt nog att taga reda på meningen. Se här några exempel!

Viktors skolväg utgjorde jemt 5 km. Huru lång väg tillryggalade han under 2 skolveckor?

Bortser man från den omständigheten, att han under den nämnda tiden kunde tillryggalägga annan väg än skolvägen, och ger man akt på, att vägens längd förbjuder honom att gå hem om middagen (kanske skall det vara en pedagogisk finess att förtiga detta för 8-åringarna, som väl dock ännu icke rimligtvis kunna hafva något klart begrepp om 5 kilometers väg), så skall han väl gå 10 km. om dagen, under 12 dagar således 120 km. Men, nej. Facit upplyser, att han gått 100 km.; alltså räknas väl en skolvecka i författarnes bygder till 5 dagar. Måne icke tusental af första klassens skolbarn komma att stå »undrande och spörjande» inför dylika exempel? Detta exempel illustrerar

förträffligt förf:s vanliga sätt att uttrycka sig.

»Ett ankare blef i det närmaste fylldt af 8 femliterskrus öl. Huru många liter rymde ankaret?»

»Ett litermått rymmer obetydligt mera än 3 kvarter. Huru många kvarter äro 8 liter?»

»Abraham föddes omkring år 2217 f. Kr. och dog vid 175 års ålder. Hvilket år dog han?»

»Huru många knapphål behöfver en familj sy i veckan för att förtjena 9 kr., då 18 öre betalas för ett dussin löskragar, och hvarje löskrage är försedd med 3 knapphål?»

Billiga löskragar! Exemplet är i öfrigt jmförligt med detta: Huru mycket kosta 3 fot kläde, då 5 ö smör kosta 4 kronor?

»Ett sigill hade en tryckyta, som var 2 cm. lång och 15 bred.»

Ett högst märkvärdigt sigill!

»En hare var 6 dm. lång och svansen dessutom 6 cm. Huru många cm. utgjorde harens längd?»

Förf. säga själfva, att haren var 6 dm. lång. Då skulle väl svaret blifva 60 cm.; men i facit står 66 cm.

»Erik såg vid hafstrandens 5 vildänder, 3 vildgäss, 4 mäsar och lika många svanar.»

Huru många svanar åsyftas här? Meningen tyckes visst vara att låta barnen tyda gåtor.

»Hvad kosta 25 brefkort tillsammans?»

Denna liksom åtskilliga andra frågor kan naturligtvis ej besvaras. I facit heter det dock här: 125 öre.

Konjunktioners betydelse tyckas förf. icke hafva någon kännedom om.

»En gosse vaktade 9 får och en tacka.»

Utän någon föregående premis kommer följande:

»I stället för tioen, tiotva, tiotre o. s. v. säger man alltså elfva, tolf, tretton o. s. v.»

Förf:s bristande kunskap i svenska språket har stundom förledt dem till att säga rena löjligheter. Så upplysa de i ex. 881,

att »Östersunds folkmängd tillväxte under år 1882 med en person om dagen.»

I den staden är således folkökningen riktigt reglerad, om man får tro förf.

Språkliga felaktigheter och oegentligheter, liknande de ofvan anmärkta, finnas i massa.

Låtom oss se till, huru pass förf. beherska sitt ämne! I vanliga fall brukar man få just det, som man tager. Om man tager kronor, så får man kronor. Men när våra förf. taga 4 cm. 4 gånger, så få de icke 16 cm., utan 16 *qvm.* Se sid. 47 och 48! 5. 5 m. = 25 *qvm.*; 8. 8 dm. = 64 *qvm.*; 8. 10 m. = 80 *qvm.*

Att »hufvudsaklig vikt blifvit lagd vid redogörelsen för talsorterna, hvarvid meter-systemet flitigt användts såsom åskådningsmedel», finner man af — författarnes förutskickade, på fagra löften rika cirkulär.

På bokens första 28 sidor finnes emellertid icke ett enda exempel, som särskildt är afsedt att utreda förhållandet mellan tiotal och ental, såvida man icke skall dit räkna den nakna uppgiften på sid. 10, att »med talet tio begynner en ny talsort, som kallas tiotal». På sid. 29 och 30 finnas några ex., som åskådliggöra förhållandet mellan hundratat och tiotal samt mellan hundratat och ental. Ett och an-

nat ex., som skulle kunna åskådliggöra förhållandet mellan tiotal och ental, synes, förf. omedvetet, hafva blifvit tappadt såsom ett b) eller c) ibland de öfriga.

Huru pass klar föreställning förf. hafva om talsorterna framgår för öfrigt af anm. å sid. 29:

»Hundratat, tiotal och ental bilda tillsammans en talgrupp, hvars särskilda sorter kunna genom förvandling öfverföras till hvarandra.»

Detta talsorternas öfverförande till hvarandra illustreras förträffligt på sid. 78, der man får veta,

att »vid delning i lika delar blifva qvotens talsorter af samma slag som dividendens.»

När alltså 104 öre (sid. 77) delas i 26 delar, blir 4, om man får tro förf., både hundratat, tiotal och ental, ty dividendens talsorter äro obestridligen dessa.

Komma vi så till den pedagogiska sidan af boken. Man förvänas öfver, att ehuru förf. hafva tillgång till åskådningsmedel, de dock använda dessa så föga. Så hafva de på sid. 47, der de vilja lära barnen att göra ytberäkningar, uppritat en kvadrat, som är indelad i småkvadrater. De hafva visserligen pekat på *sidornas* antal, men icke på *småkvadraternas* antal, som dock här skulle användas. Det ser verkligen ut, som om de i stilla förväning öfver den besynnerliga figuren en stund »stått undrande och spörjande» inför den samma, men slutligen, trots sina equivationer, beslutat sig för att »taga hatten af och gå förbi», ty kvadratens yta uträknas på följande sätt: 4. 4 cm. = 16 *qvm.*

Förut är nämndt, att förf. i många fall fordra, att barnen på grund af *obestämda* uppgifter skola lemna *bestämda* svar. Men kanske är det här barnens »sjelfverksamhet» skall fira sina triumfer. Det skall kanske »odla tanken» samt »leda till verklig insigt i ämnet».

På sid. 11 står i en anm.: »Ett år innehåller 12 månader. Ett dussin är 12 stycken.» Men hvarken i de föregående exemplen eller i de närmast följande användas dessa uppgifter. På samma sätt å sid. 12: »Ett tjog är 20 stycken.» Denna uppgift användes först i det 28:de exemplen efter det den blifvit gifven. Hvad är meningen med ett sådant sätt? Det är ju alldeles, som om man sade till barnen: Här är något, som I skolen minnas, och nu skola vi ett par dagar tala om — något annat.

Till förf:s obestridliga förtjenst måste räknas, att många exempel äro hemtade från områden, som barnen känna till, men många exempel finnas också, som icke äro det. En stor mängd exempel äro alldeles för svåra för barn inom första årsklassen. I allmänhet äro exemplen allt för abstrakta. Ofta drages barnens uppmärksamhet från föremålen, som skola räknas, till de abstrakta talen.

»Hvilket är decimetertalet till 1 m. 8 dm.?»

Dylika frågor finnas i mängd. Huru det under sådana omständigheter går med barnens intresse, är lätt att inse.

Det är utan tvifvel på grund af en rätt uppfattning af barnanaturen, som normalplanen tillråder att i första årsklassen

uteslutande använda exempel, för hvilkas lösning fordras endast ett räkneseätt. Vill man lägga en säker grund för en följande undervisning, måste man nämligen laga så, att de första intrycken i barnets själ blifva rätt lifliga och djupa. Förf. göra emellertid alldeles tvärtom. Redan på 8:de sidan (boken innehåller 96) komma exempel, som fordra två räkneseätt för sin lösning.

Förf. hafva framställt sin räknelära efter eqvationsmetoden. Det låter visserligen lärddt, och förf. lofva i sitt cirkulär af denna metod guld och gröna skogar. Men man bör besinna, att ingen annan metod, i hvilket ämne det vara må, duger ända, som uteslutande rättar sig efter barnens ståndpunkt, den må så för öfrigt hafva huru lärddt namn som helst. Att barnen inom folkskolans tre nedersta klasser i regeln icke äro mäktiga af sådana abstraktioner, som eqvationsmetoden förutsätter, borde hvar och en, som har någon erfarenhet af såväl barnanaturen som eqvationsräkning, inse.

Troligen är det denna olycksaliga metod, som förledt förf. till en del af de anmärkta felaktigheterna. Beträffande beteckning och uträkning af exemplen har för resten denna första årskurs föga annat gemensamt med eqvationsräkning än andra räkneböcker hafva.

Exemplen äro talrika. Den typografiska utstyrelsen är god. I förhållande till antalet sidor är bokens pris lågt. *Fr.*

C. R. Sundströms Atlas till naturriket. Efter bästa och nyaste källor bearbetad och betydligt tillökad af *Filip Trybom*, fil. lic., förste fiskeriasistent. Med 863 afbildningar. Stockholm 1888. Aktiebolaget Hiertas bokförlag. Pris häft. 90 öre, kart. 1 krona.

Genom äldre upplagor torde detta arbete vara väl bekant hos allmänheten. Den nu föreliggande nya bearbetningen behöfver därför icke någon särskild rekommendation. Att en del gamla bilder utbytts mot nya och dessutom antalet sådana betydligt ökas gör, att arbetet ännu bättre än förut motsvarar sitt ändamål.

Att vid öfverläsningen i hemmet hafva tillgång till ett bilderverk sådant som detta är obestriddligen en stor fördel, äfven om de föreställningar, man får af bilderverket i allmänhet och ofärgade sådana i synnerhet, ej alltid äro fullt korrekta. Bäst synas oss de zoologiska och paläontologiska afdelningarna vara; växtrikets alster torde ej så lätt kunna tydligt framställas i kolorerade bilder.

Till ledning finnes dels en systematisk innehållsförteckning och dels ett fullständigt alfabetiskt register. Vid hvarje bild angifves det afbildade föremålets svenska och latinska namn samt förekomst-ort och storlek.

Priset för det vackert utstyrda arbetet är särdeles lågt. *D.*

Några af de fordringar, som Gud och samhället ställa uppå oss såsom barnauppfostrare. Föredrag, hållet i skolsalen vid Sura kyrka den 13 nov. 1887 vid »Föredrags- och diskussionsföreningens» årsmöte

samt på begäran befordradt till tryck. Af *J. Bergström*, folkskollärare. Andra upplagan. Köping 1888. Pris 20 öre. — Hufvudpunkterna i föredraget afhandla uppfostran till nykterhet, sparsamhet, lydnad och sanningskärlek. Framställningen belyses af en mängd exempel på oriktigt eller olämpligt tillvägagående vid uppfostran.

Hemgymnastik för friska och sjuka personer. En anvisning för hvarje ålder och kön att genom enkla kroppsrörelser bibehålla och stärka helsan likasom att motverka sjukliga tillstånd. Utgifven af *E. Angerstein*, med. d:r, f. d. stabsläkare, stabsofvergyrnastiksinspektör, och *G. Eckler*, öfverlärare vid kgl. gymnastikläkareutbildningsanstalten. Med 54 illustrationer. Öfversättning från tredje tyska upplagan. Stockholm, C. A. V. Lundholms förlag. Pris 1 kr. 25 öre. — Första upplagan af detta arbete utkom i oktober förlidet år, och redan i derpå följande november måste andra upplagan utgifvas. Arbetets olika afdelningar handla om hemgymnastik i allmänhet, hemgymnastikens rörelser, användning af rörelserna hos friska personer jemte öfningsexempel, rörelsernas användning för sjuka personer jemte anvisning på rörelsegrupper för olika sjukdomar och olika kön. Illustrationerna äro utförda efter för ändamålet tagna fotografier.

Folkliga föredrag och uppsatser af *Teodor Holmberg*, föreståndare för Tärna folkhögskola i Vestmanland. Första följden. Pris 25 öre. — Syftet med dessa föredrag och uppsatser är att i enkel och lättfattlig form behandla åtskilliga ämnen och spörsmål, som antingen kunna vara af någon vikt och betydelse för många i deras enskilda eller mera offentliga förhållanden eller som öfver hufvud taget äro egnade att fånga tankande kristna mäns och kvinnors uppmärksamhet. Det nu utkomna första häftet innehåller tvänne varmt skrifna uppsatser, den första om diskussions- och föredragsföreningar, den andra om folkhögskolan.

Guds rikets historia i allmänna grunddrag af *L. G. Lindström*, e. o. hofpredikant, kyrkoherde. Första delen. Skapelsen—Josua. Stockholm, P. A. Norstedt & söners förlag. Pris 1 krona. — Arbetet är afsedt att utgöra en fyllnad till författarens bibliska historia.

Snabbräknaren. Praktisk hjälpreda för alla, utarbetad af *Br. Hjorth*. Göteborg, D. F. Bonniers förlagsexpedition. Pris 60 öre. — Snabbräknaren är en ganska sinnrikt konstruerad apparat, som har till syfte att hastigt verkställa prisförändringar mellan äldre sorter och metersorter. Den utgöres af en kartong-ram med en i den samma flyttbar kartongskifva, å hvilken resultaten afläsas. För vinnande af färdighet i dess användning behöfves nog en liten öfning, hvilken emellertid lätt kan företagas med tillhjälp af de å baksidan tryckta anvisningarna.

Carl den tolfte. Läsning för ung och gammal af *Gustaf Björliu*. Sjette häftet. Pris 1 krona. — Det intressanta arbetet föreligger härmed fullständigt. Det rekom-

menderas särskildt till inköp för skol- och sockenbibliotek.

Illustrerad spelbok är titeln på ett nytt arbete, hvaraf några häften i pryddig typografisk utstyrelse redan utkommit. Spelboken, som utgifves på *Looström & komp:s* förlag, utarbetas af *hr Tom Wilson* och skall meddela handledning i de flesta i Sverige och utlandet brukliga spel, såsom schack, biljard, whist, boston, piquet, écarté, patiens, brädspel, domino, krocket, lawn-tennis, bollspel m. m. Den utkommer i 6 häften å 75 öre, försedda med talrika upplysande och vägledande illustrationer.

De rygggradslösa djurens lif af *A. E. Brehm*. 13:e—15:e häftena hafva i dagarne utkommit, hvarigenom detta värdefulla, rikt illustrerade arbete föreligger i komplett skick. Pris för hela verket 7 kr. 50 öre.

Blå bandet. Illustrerad kalender för 1889, utgifven af *Vilhelm Sköld* i Östersund. Andra årgången. Pris 75 öre. — Innehåller åtskilliga dikter, biografier, novelletter samt en återblick på nykterhetssträfvandets utveckling under året. Bland dem, som lemnat bidrag, märkes folkskolläraren *L. G. Broomé*.

Allmän kulturhistoria af *Anton Nyström*. Fjerde delens 3:e och 4:e häften å 50 öre. Föreliggande arbete har nu fortskridit till korstågen.

Fällskärns berättelser af *Z. Topelius* föreligger nu komplett färdig i den nya illustrerade godtköpsupplagan, hvilken erhålles för det särdeles billiga priset af 10 kronor.

Det norske Studentersamfundts Visebog har utkommit på *Alb. Cammermeyers* i Kristiania förlag och kostar 1 krona. Boken innehåller 121 studentsånger, mest af norska och danska författare, men äfven af en del svenska och finska.

Peter Stark. Nykterhetsberättelse af *J. F. Lindegren*, lärare vid Primär-, elementar- och praktiska skolan i Stockholm. Stockholm 1888. Pris 10 öre.

Jordens historia, utarbetad med särskild hänsyn till nordens urverld, af *A. G. Nathorst*. Andra häftet. Pris 1 kr. 50 öre.

C. F. Ridderstads Svenska historiska romaner. Godtköpsupplaga. Häft. 33 och 34 å 25 öre.

Af *Walter Scotts Romaner*, godtköpsupplagan, hafva nu senast utkommit 53:e och 54:e häftena å 25 öre.

Tidskrift för döfstumskolan har utsändt sitt femte häfte för året, hvilket bl. a. innehåller en artikel om r-ljuden uti svenska språket och deras ersättningsljud.

Af *Tidskrift i gymnastik*, utgifven af *T. J. Hartelius* och *L. M. Törngren*, har andra bandets elfte häfte utkommit, innehållande flere uppsatser angående gymnastikundervisningen m. m.

Börstidningen, utgifven af *d:r V. Körsner*, har utsändt tvänne innehållsrika profnummer. Rekommenderas för dem, som intressera sig för affärsverldens förhållanden.

Svenska familj-journalen Svea utsänder under nästa år sin fjerde årgång. Tidningen är särdeles rik på illustrationer och utmärker sig i öfrigt för en omvexlande text och ett billigt pris.

möte ar vid hvil ordförar som va

Disku: med en téns bet nen sku 1) komi flickskol undervis

I afse trädde i slag att derna.

städerna ket sku rade si; derjemte rande c Stockho denna i C. Wal S. A. A

Röran professo för infö *Palmgre* hållande flickorna tiga sak Några b

De i nos ej följande

Lära lärarem statens station med sn och rel dagars af kor deltaga vid der téns, ac

Den skussio å fråge för den lan, och ligaste uttalan

Fören fortsatta att v frihet a sättning att d dessa s härtill; att sl der i v lemna f kurs;

att f och fatt till skol sak ej i

Häraf sin grur godtycke der und ningsskc två tred

Rätt anförand:r A. lärarem